

Femicide: het geweld dat we al te lang “normaal” vinden.

Femicide, we horen het de afgelopen tijd steeds meer voorbijkomen. Het opzettelijk doden van vrouwen. Vrouwen die om het leven komen door langdurig geweld dat eindigt in de dood. Het klinkt zwaar en confronterend, maar het beschrijft de realiteit die zich op dit moment helaas afspeelt. Het gebeurt dagelijks: vrouwen die gedood worden simpelweg omdat ze vrouw zijn. En het gebeurt hierbij grotendeels niet door vreemden, maar door een naaste, iemand die dicht bij hen stond en ooit vertelde hoeveel hij van hen hield.

Wat me steeds vaker opvalt, is dat deze kwestie wordt weggezet alsof het maar om losse incidenten gaat. Er wordt dan gesproken over “relatieproblemen” of een “familiedrama”, alsof het slachtoffer simpelweg pech had of toevallig op het verkeerde moment op de verkeerde plek was. Door het op zo’n manier over te brengen, lijkt het alsof we het probleem kleiner maken en in een hoekje stoppen, in plaats van de ernst aan het licht te brengen. Maar femicide is allesbehalve een onderwerp dat verborgen mag blijven. Het is een pijnlijk gevolg van een cultuur waarin vrouwenlevens nog steeds niet dezelfde bescherming krijgen als mannenego’s.

Femicide is vaak het eindpunt van een langdurige periode van huiselijk geweld. Het is geen moment van woede, maar het verloop van een langdurige kwelling. Er gaat een periode van manipulatie, controle, isolatie en geweld aan vooraf. We herkennen signalen, maar hebben geleerd om ons er “niet mee te bemoeien” of te denken dat het “zich bij hen thuis afspeelt en niet onze zaak is”. En dat is juist het probleem, waardoor het steeds vaker voorkomt en er fatale eindes zijn.

Wat we niet moeten vergeten en wat mij erg raakt, is dat vrouwen vaak zelf verantwoordelijk worden gehouden. Dat er wordt gezegd dat ze gewoon weg kon gaan, dat ze dit zelf accepteerde door te blijven. Maar dat is veel makkelijker gezegd dan gedaan. Schaamte speelt een grote rol bij het vragen om hulp, maar ook het leven in een samenleving waar zoveel wordt geoordeeld. Daardoor kiezen vrouwen er sneller voor om alles te incasseren in plaats van om hulp te vragen.

Femicide aanpakken begint niet pas wanneer iemand aanklopt bij de politie of wanneer er strafrechtelijke maatregelen nodig zijn. Het begint veel eerder: bij de manier waarop we in onze cultuur over relaties en gender denken. Bij de opmerkingen die we als “normaal” beschouwen, het idee dat jaloezie romantisch zou zijn, dat controle een vorm van liefde is, of dat mannen “nu eenmaal zo zijn.” Door dit soort opmerkingen laten we vrouwen bovendien voelen dat hun gevoelens er niet echt toe doen. Daarmee ondermijnen we hun zelfvertrouwen en maken we het voor hen moeilijker om te zeggen dat ze zich onveilig voelen, laat staan om hulp te zoeken.

We moeten ons realiseren dat femicide niet zomaar een reeks losse gebeurtenissen is. Het is geen onvermijdelijk verschijnsel, maar iets dat voortkomt uit een samenleving waarin vrouwen nog altijd minder ruimte en minder macht krijgen dan mannen. Zolang vrouwen in hun eigen huis niet zeker kunnen zijn van hun veiligheid, kunnen we niet volhouden dat we gelijkheid serieus nemen. Dat vraagt om andere keuzes, betere bescherming, snellere en toegankelijke hulp en meer vertrouwen in vrouwen die aangeven dat ze zich onveilig voelen. Het probleem is groot en we zouden net zo open en eerlijk moeten zijn over wat er werkelijk speelt.

“Want het leven van een vrouw is geen bezit. Het is de maatstaf van een samenleving.”
– Aida Ahangar